

Dissertatio inauguralis medica sistens quaedam momenta de usu mercurii phosphorati Schaefferi ... / [Nikolaus Bernhard Herold].

Contributors

Herold, Nikolaus Bernhard, 1768-1806.
Gruner, Christian Gottfried, 1744-1815.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jenae : Typis Goepferdtii, [1793]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/awqmta5d>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

28
28526/P (P)
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
SISTENS
QVAEDAM MOMENTA
DE
VSV MERCVRII PHOSPHORATI
SCHAEFFERI

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
CAROLO AVGVSTO
DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO THVRINGIAE REL.
CONSENSV GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
PRAESIDE
D. CHRIST. GOTHR. GRVNERO

SERENISS. DVCI SAXO - COBVRGENSI ET SALTZBURGENSI, A CONSIL. AVLAE
SANCTIORIBVS ET ARCHIATRO SERENISSIMO DVCI SAXO - VINAR. ET
ISENAC. A CONSIL. AVLAE BOTAN. ET THEORET. PROF. PVBL. ORD.
FACVLT. MED. ASSESS. ET H. T. DECANO ACAD. CAES. NAT. CVRIOS.
REGIAE FLORENT. AVREL. DIVISIONENS. LVGDVN. ET ELECT. MOGVNT.
SCIENT. VTIL. SOCIETAT. MED. ET AGRAR. PARIS. MED. LONDIN.
DVCAL. LAT. IENENS. ACAD. PRINCIPAL. HASS. ET OECON. BAVAR.
BVRGHVS. FLESSINGENS. HAARLEMENS. ROTTEROD. RHENO - TRAIECT.
ET MOSQVENS. EXCOLEND. LITTER. ROSSIC. HELVET. CHIR. MED.
COLLEG. MEDIC. NANCEIANI SODALI

PRO
SVMMIS IN MEDICINA ET CHIRVRGIA HONORIBVS
RITE CONSEQVENDIS

DIE VI. APRILIS MDCCCLXXXIII.
PVBLICE DEFENDET

AVCTOR
NICOLAVS BERNHARDVS HEROLD
REVALIENSIS.

IENAE,
TYPIS GOEPFERDTII.

Relinquitur Cl. Candidato, quae scripsit et edidit, contra criticorum cen-
suras defendere.

D. CHRIST. GOTFR. GRVNER;

Ord. med. h. t. Decan.

V I R O

PLVRIMVM VENERANDO

THOMAE THEOD. FRIDER.
REINBOTT

VERBI DIVINI AD ECCLESIAM LVTHERANAM ST. ANNAE
PETROPOLITAN. MINISTRO VT ET ORPHANTHRO-
PHEI QVOD EIVS CVRA ET AVCTORITATE
FLORET

DIRECTORI MERITISSIMO

PATRVELI SEMPER PIE DEVENERANDO,
CVI OMNIA FERME DEBEO
FORTVNAE ET LITERARVM STATORI

QVI IN

EDVCANDO ME PATRE ORBATO
PATRIS VICES FIDELITER SVBIT

HASCE LEVES

PRIMITIAS ACADEMICAS

TANQVAM TENVE

PIETATIS ET GRATI ANIMI DOCUMENTVM

D. D. D.

A V C T O R.

PROOEMIUM.

Quod omnibus ferme summorum in medicina honorum candidatis accidit, ut anxii in eligendo speciminis inauguralis argumento paullum haereant, id mihi quoque accidisse equidem negare non possum. Varia vario tempore variaque fortuna meditatus sum, varia elegi iterumque posui, sicuti temporis breue spatium, ad elaborationem mihi concessum, virium imbecillitas, argumenti grauitas, et quae reliqua sunt, postularunt. Venit mihi denique in mentem aliquid *de mercurio phosphorato* SCHAEFFERI conscribere, cuius quae sint vires in morbos venereos, ex praelectionibus EXPERIENTISSIMI BRETSCHEIDERI cognoueram. Placuit vero mihi hoc argumentum praecipue ideo, quia

nec tritum, nec vulgare esset, et curatio morborum venereorum, et quae ad eam pertinent, mihi statim in initio cursus academici prae ceteris arriderent, deinde quia ILLVSTRIS STARK, Praeceptor et patronus pie deuenerandus, cuius auspiciis etiam morbos venereos curauit, EXCELL. FVCHS et EXPER. BBETSCHNEIDER, precibus meis de communicatione experimentorum, cum mercurio phosphorato institutorum, benigne et beneuole satisfacerent. Hinc non dubitavi clarissimorum virorum experimenta cum meis qualibuscunque obseruatunculis combinare, et sic aliquid de vsu et efficacia huius remedii in morbis venereis et lue venerea conscribere. Accipe igitur, a partium studio liber et beneuole lector, hoc leue opusculum, et a iuvene in arte medicinali non ea expecta, quae solummodo artis peritissimus praestare valeat. Quod reliquum est, vale et faue.

P A R S P R I M A

sistens

*Usum, praeparationem et vires mercurii
phosphorati.*

S. I.

Ingens quidem et immensa est medicamentorum mercurialium farrago, et hanc nouis augere, forte superuacaneum et inutile multis videri posset, nisi id obflaret, quod nempe varia commoda, quae iam cognitis et impensius laudatis medicinis e mercurio paratis non competunt, in praeparato mercuriali nouo certissime deprehendantur. Duplex praesertim medicinae nostrae donum est, alterum, vt saporis gratia se quam maxime commendet, (sapore enim subacido haud ingrato gaudet) alterum, vt salivationem raro procreare soleat. Plura enim grana sine metu futurae salivationis tuto exhiberi possunt. Secundum EXPER. BRETSCHNEIDERI observationes centum et triginta grana mercurii phosphorati, secundum methodum EXCELL. FVCHSII parati, quae sensim sensimque adhibuit in iuvene quodam, nulla prorsus salivationis futurae vestigia prodiderunt. Plures etiam supersunt huius mercurii vires, quorum

rum ope multis iam dudum cognitis praeparatis mercurialibus palmam praeripere videtur. Nullae omnino molestiae eius vsum internum sequuntur, nausea, vomitus, tormina, appetentia ciborum deprauata, vexationes ventriculi et digestionis, lassitudo corporis, reliqua, frequentiores praeparatorum mercurialium comites, in eius vfu plane defunt, si iusto modo praeparatur, iusto tempore, neque maxima statim ab initio dosi aegrotis exhibetur. Vnicus molestiae sensus, qui, licet rarius, post eius vsum crebriorem obseruatur, est amoena titillatio in abdomine, quae vero, adhibitis quibusdam purgantibus medicinis, illico cessare solet. Obseruaui praecipue hunc haud iniucundae titillationis sensum in iuvene quodam exanthemate venereo in facie, collo et scroto laborante, cui sensim grana septuaginta mercurii phosphorati exhibueram. Incepit is stimulus a regione vmbilicali abdominis, et vsque ad genitalia externa se extendit. In initio, cum hoc aegroto molestiam non afferret, non attentione dignam leuem affectionem censui; at cum postea aegrotus a quauis dosi mercurii assumpta affectionem fortiolem reddi diceret, lene antiphlogisticum exhibui, quo statim cessauit, neque rursus apparuit, licet rursus mercurio isto vsum esset aegrotus. In femina quadam octoginta mercurii granis adhibitis idem obseruaui. Non audeo huius phaenomeni causam explicare. — Idem quoque in aegrotis obseruasse mihi dixit EXP. BRETSCHNEIDER, qui mercurium huncce multis aegrotis exhibuit; breui enim tempore plures vncias in pharmacopoea Wilhelmsiana paratas consumpsit. Si vero iusto maior dosi exhibetur, ante dicta mala, nausea, vomitus etc. quidem apparent, sed facile remoueri, si forte incidant, rursus possunt; Id quod ex obseruationibus in altera dissertationis parte prolatis elucescit.

§. II.

Ad vires medicinales huius egregii mercurii quod attinet, praecipue in morbis syphiliticis infantum, in primis in exanthematibus

matibus et morbis cutaneis, effectus haud spernendos edere solet. Tuto et leniter, si iusto modo et copia adhibetur, operatur. Externe quoque in ulceribus venereis, ulcusculis oris et labiorum, nec non in penis glande, et id genus aliis vitiis, nec non in morbis cutaneis, egregie profuisse huncce mercurium saepius vidi. Commendatur praeterea ab EXPER. SCHAEFFERO in variis a morbo venereo ortis malis *), in ophthalmia, capitis dolore, exostosi, ani genitaliumque excrescentiis, rheumatismis etc. Praeter vim antisyphiliticam vero egregia vi humores viscidos resoluente gaudet. Id quod mihi aliquoties observare contigit. Hinc ab EXPER. SCHAEFFERO in morbis scrofulosis, infimi ventris glandularum obstructione, oculorum morbis variis grauib, v. c. panno, cataracta, gutta serena relius vsus commendatur. Neque vero eius coniecturas inanes fuisse, quaedam pericula cum eodem mercurio facta me abunde docuerunt. Lenem diaphoresin sub moderato eius vsu saepius produci, nec non varia corporis humani organa excretoria stimulari certissimum mihi videtur. Id quod etiam ex observationibus annexis egregie probatur.

§. III.

Optima ratio mercurium nostrum *exhibendi* mihi videtur, si in aqua fontana destillata solvatur, et sic per cochlearia aegrotis porrigitur. Si ad drachmam dimidiam in aquae fontanae destillatae vnciis quatuor solueris, duo cochlearia solutionis tuto binis vicibus die quoque exhiberi possunt. Dosis sensim augeri et ante primas vias purgari debere, per se patet. Addi etiam secundum EXPER. SCHAEFFERI mentem huic solutioni grati saporis ergo aliquid sacchari posset. Reliquae vero formae, quibus

A 3

*) De mercurialibus quibusdam pharmacis eorumque praecipuis virtutibus auctore Io. Adam. Matth. Schaeffer, Lipsiae 1790.

bus mercurium suum aegrotis exhibet, sequentes esse videntur. In pilularum formam vnam partem mercurii cum nouem partibus micae panis albissimi redigi posse l. c. pag. 20. ait: Praeterea in bolo, trochiscis, pilulis mercurium exhiberi posse, idem auctor est. Ego vero, cum mercurium istum semper in solutione aegrotis propinaui, et quidem sine saccharo, de harum formularum usu magis aut minus commodo nihil certi dicere possum.

§. IV.

Quod attinet ad *praeparationem mercurii phosphorati*, quo cum observationes, quarum hic loci mentio facta est, institutae sunt, hoc in primis notandum est, non vnam eandemque praeparandi methodum, quam SCHAEFFERVS praescripsit, locum habuisse. EXCELLENTISSIMVS enim Professor FUCHS, cuius sub auspiciis in pharmacopoea Wilhelmina praeparatus est mercurius phosphoratus, mercurii calcinati loco mercurium praecipitatum rubrum, vtpote parabilem et minoris pretii, adhibuit, variaque alia in praeparandi methodo mutauit. Adii Virum EXCELL. atque, vt mihi praeparationem patefaceret, rogavi. Quod etiam, qua est humanitate, mihi non denegauit. Prius vero, quam hanc describam, Schaefferianae praeparandi methodi mentionem facere non ab instituto alienum duco, partim, quia non omnibus forte ad manus est dissertatio, partim, quia sic statim primo intuitu variae methodi possunt inter se conferri et ex aequo diiudicari. Describit praeparationem EXP. SCHAEFFERVS sequentibus verbis l. c. pag. 19. seq. „*Requiri-
tur ad eius praeparationem purissimum phosphori acidum, Gah-
niana methodo ex ossibus separatum, vel ex inspissata et in micro-
cosmicum sal mutata urina productum et deinde in vitriformem
massam fusum. Illius igitur acidi in puluerem redacti uncia una
dissoluitur in aquae communis distillatae et ad ducentesimum circiter
scalae Fahrenheitianae gradum calefactae unciiis sex vel octo, fil-
tratur*

„tratur deinceps haec solutio et commiscetur cum hydrargyri perse
 „praecipitati drachmis sex. Solutio calcis arenae balnei calore adiu-
 „uatur, et, si acidum coniunctionem cum ea inierit, lixiuiumque fere
 „prorsus limpidum rursus fuerit redditum, illud aquae destillatae
 „unciis quibusdam dilutum per bibulam chartam colatur, tandem-
 „que in ficcum sal conuertitur.“ Hactenus ille.

§. V.

Nunc vero EXCELLENTISSIMI FUCHSII praeparatio erit
 mihi nominanda. En ipsius verba! „Quum Exper. SCHAEFFE-
 „RVS nuperrime mercurii phosphorati praeparationem dedit, eum-
 „que maxime commendauit, at mercurius pe se praecipitatus taedio-
 „sam atque laboriosam praeparationem requirit, cogitavi mecum,
 „an non etiam aliud praeparatum e mercurio adhibere possimus.
 „Venit tunc mihi in mentem mercurium praecipitatum rubrum adhi-
 „bere. Recepi igitur ℥vj. acidi phosphori ex ossibus methodo Richt-
 „eriana parati *), solui in ℥xvj. aquae destillatae, et cum hac solutione
 „coquere coepi ℥xiiij. mercurii praecipitati rubri ad residuum tertiae
 „partis huius solutionis, tandem filtraui per chartam emporeticam
 „albam. Id, quod in filtro remanebat, erat pondere ℥iiiiβ. solutionem
 „vero filtratam ad siccitatem euaporauit, et recepi ℥vj. salis ficii, ar-
 „cano Fri ratione formae persimilis. Pluries hoc experimentum
 „pereg, et semper idem euentus fuit. Quum vero pluries mercurium
 „phosphoratum parauerim, liceat mihi quaedam addere, quae ad
 „optimam praeparationem necessaria videntur.“

„I. Acidum phosphori ab omni terra calcarea liberum esse debet.“

„II. Aqua, qua acidum phosphori soluitur, esse debet purissi-
 „ma, quia aqua non destillata ob terram calcaream, quam
 „fere

*) Richter, über die neuesten Gegenstände der Chemie, Breslau
 und Hirschberg 1791. S. 54. §. 84.

„fere continet, iterum decomponere potest hoc sal, ob maiorem affinitatem terrae calcareae cum acido phosphori.“

„III. Vasa, quae ad huius medicamenti praeparationem omnium optime adhibentur, sunt vitrea vel murrhina, quia in terreis semper aliquid deperditur.“

„IV. Cum saepissime mercurius praecipitatus ruber minio est adulteratus, necesse erit mercurium praecipitatum rubrum aceto destillato prius exspissari, et videre, acetum inde dulcem acquirat saporem, nec ne.“

„V. Mercurius phosphoratus si aegro propinatur, sit aqua destillata solutus, in qua facillime soluitur, nec adiciantur corpora, quae eum decomponere possunt. v. c. terra aut acida, quae maiorem habent affinitatem ad mercurium, v. c. syrup. acetos. citri.“

„VI. Ex antecedentibus facile perspicitur, ℥vj. acidi phosphori soluisse 3viii℔. mercur. praecip. rubri.“

„VII. Etiam mercurii praecipitati rubri loco mercurium ex acido nitri salis Pri ope praecipitatum et rite edulcoratum, seu quod idem est, mercurium fuscum WVRZII adhibere possumus, at mercurius phosphoratus hac methodo paratus, non albo colore gaudet, sed potius ad fuscum seu nigrum ferme colorem accedit“

„VIII. Tentavi etiam mercurium phosphoratum praecipitatione parare. Praecipitavi solutionem mercurii in acido nitri ope acidi phosphori in aqua destillata soluti, et accepi pulverem album. Dubito vero, an hunc pulverem in aqua destill. soluere possimus. Etiam, ut recte ait Cl. HAGEN*), solutio-

*) Lehrbuch der Apothekerkunst, 4te Ausgabe. Königsberg. 1792. B. 2. S. 309. §. 454.

„solutionem mercurii in acido nitri salis microcosmici ope,
„vel cum soda phosphorata praecipitare possumus. Quam-
„quam hac methodo eum nunquam paravi. Haftenus VIR
„EXCELLENTISSIMVS.“ Nunc vero id, quod antea de
efficacia mercurii phosphorati dictum est, quibusdam
obseruationibus medicis fulciendum mihi videtur, vt
certior ab experimento fides sit.

Q uas mecum Iar. Storr et Exner. Bartheolinides obser-
uationes benevole communicauit, nullo modo immutauit, sed
formando ex Germanica in Latina lingua transiit.

Observatio I.

Puer quidam duos annos et dimidium, a matre sua
natus, nutrice, vt videbatur, interea valentissime nutritus ad
lactandum traditus, etiam ad pectoris polli nutum lactand-
us in omnibus formis plicis, etiam in lactis, in ore capitis
aphthae pessimum odorem spirantibus affectus, continuam edi-
dit vagitum.

De nutrice tunc ob vltimam medicamentorum, praecipue
decocti ligustici, claudendum suspicio erat, venerebat oritur,
tunc non fallam vel vana suspicio. A medico indicata nutrice
exploratio probauit. Quia tamen, aia nutrix elata est, quae
copioso lacte, vltim magis sano et viscido et alio bonae nutri-
tis dotibus praedita fuit. Puer nunc quidem lacte creuit, et ex
parte valuit, sed excoctiones non cessant.

P A R S A L T E R A,

sistens

observationes quasdam de mercurii phosphorati usu in variis morbis venereis et quibusdam aliis.

Quas mecum ILL. STARK et EXPER. BRETSCHNEIDER observationes beneuole communicarunt, nullo modo immutauī, sed solummodo ex germanica in latinam linguam transtuli.

Observatio I.

Puer quidam duos annos et dimidium, a sana matre sanus natus, nutrici, vt videbatur, integra valetudine praeditae ad lactandum traditus, tribus aut quatuor post partum hebdomadibus in omnibus ferme plicis cutis intertrigine, in ore copiosis aphthis pessimum odorem spirantibus affectus, continuum edidit vagitum.

De nutrice nunc ob vsum medicamentorum, praecipue decocti lignorum, clandestinum suspicio mali venerei oritur. Hanc non falsam vel vanam fuisse, a medico instituta nutricis exploratio probauit. Qua remota, alia nutrix electa est, quae copioso lacte, vultu magis sano et viuido et aliis bonae nutricis dotibus praedita fuit. Puer nunc quidem laete creuit, et ex parte valuit, sed excoriationes non cessarunt.

Infans

Infans XXX. et quod excurrit hebdomades natus erat, cum illum primum viderem; Corpore robusto gaudebat, oris vero ambo anguli erant excoriati, corrofi et crusta pingui tecti, sanae cutis margines eminentes, plicae axillares et inguina intertrigine obfessa, collum maxime excoriatum, a perinaeo ad os sacrum vsque, versus nates et anum, fungum exulceratum cum nonnullis crustis referebant. Margines sanae cutis eminentes condylomatibus conspersae erant. Odor maxime nauseosus, odorem vere syphiliticum prodebat. Vagiente aut scalpente cutim misello, sanguis profluxit, et oris anguli vulnerati sunt.

Ex his igitur symptomatibus morbum a causa venerea vere ortum esse conclusi. Nutricem ergo, illius lac et genitalia accurate examinans, nihil inueni, quod suspicionem morbi venerei mihi procreare potuisset. Praeter quasdam pustulas mammae et papillae prurientes nonnunquam inflammatas, integre valuit, i a praeterea vixit, vt nulla dissolutae vitae macula de ea existeret. Mammarum igitur et papillarum morbum a puero prima nutrice infecto ortum esse putavi.

Nutrici et puero remedia antisiphilitica exhibere decreui, primum vero soli nutrici ista propinaui, vt, an per lac puer sanari posset, cognoscerem. Ptisanam ex stipitibus dulcamarae, Iuniperi et althaeae compositam, et quouis die mane et vespere granum vnum calomelis propinaui. Per octo hebdomadas remediis continuatis, morbus infantis aliquantisper mutatus et melior ex parte redditus est. Quo facto, puerum a mamma remouendum, balnea tepida e furfuribus exhibenda et quouis tertio die drachmam dimidiam vnguenti Neapolitani, quoniam medicamenta assumere noluit, infricandam curavi. Melius quidem post mensem se habuit puer, at continuato vsu horum medicamentorum morbus nullo modo cessauit.

Parentes nunc per aliquod tempus remedia nulla adhibuerunt, creuit puer, robustus fuit, pedum vsum didicit, in ore quidem nunquam cessauit malum, in natibus vero saepius exsiccata est excoriatio. At paullo post rediit malum. Parentibus auxilium rursus rogantibus, mercurium cinereum HAHNE-MANNI puero propinaui, cuius sensim drachmam dimidiam accepit. Morbus vero nullo modo cessauit. Tandem periculum cum mercurio phosphorato facere volui. Scrupulum vnum in vnciis quatuor aquae rubi Idaei solui, et cochlear vnum mane et vesperi quouis die exhibui. Qua dosi per octo dies continuata, sensim exsiccari cutis coepit. Tribus nunc vicibus cochlear vnum puer sumsit. Externe quoque cum ista solutione partes adfectas lauandas curavi. Quibus adhibitis, celeriter valetudo secunda reuerti visa est. De salutari mercurii phosphorati virtutis facta mater, me inscio, per aliquot dies cochlearia quinque vel sex quotidie puero dedit. Quo factum est, vt grauis diuresis, vomitus et alui crebriores deiectiones orirentur. Tria cochlearia rursus quotidie assumere nunc iussu meo debuit. Quatuor hebdomadibus praeterlapsis, vlcera exsiccata et puer sanitati est restitutus. In ore quoque, vbi antea malum maxime fuit pertinax, nullum amplius morbi vestigium, praeteritis iam post sanationem quatuordecim hebdomadibus, apparuit. Absoluta morbi sanatione, per sex ad octo hebdomadas adhuc cochlear nonnunquam puero porrigebatur.

D. STARK.

Observatio II.

Femina XLII. annos nata, adhuc mensibus praedita, sed a primis pubertatis annis veneri dedita, praeter fluorem album semper praesentem, cuius acrimonia molestias haud leues procreauit, interdum quoque colli et inguinis glandulis tumidis, vlcusculis venereis et id genus aliis laborauit. Adhibitis quibusdam remediis, mihi incognitis, alterum horum malorum apparuit,

paruit, alterum disparuit. In pedibus et manibus impetigines, denique in vola manus rhagades accesserunt. Primum manus plicae farinae simili polline tectae et squamosae fuerunt, postea vere fissae sunt, saniemque male olentem fuderunt, et vlcera parua formarunt. Varia repellentia et siccantia remedia, quid? quod ipsum mercurium sublimatum corrosiuum frustra adhibuit. Cum vero vlcuscula oris redirent, oris labia finderentur et vlcerarentur, me adiit auxiliumque petiit. Praeuio remedio purgante, decoctum maluae cum radice graminis et mercurii phosphorati drachmam dimidiam in aquae rubi Idaei vnciis quatuor solutum illi propinaui. Dosis huius solutionis erant quotidie duo cochlearia. Per octo dies continuauit vsum mercurii phosphorati internum. Quibus praeterlapsis, lauare eadem solutione partes affectas iussi. Tribus hebdomadibus praeteritis, omnia mala plane cessarunt. Post curationem feliciter finitam octodecim iam hebdomades sunt praeterlapsae, neque vllum rursus luis antegressae vestigium rediit. Aeri, durante curatione, se saepius exposuit, licet nonnunquam is non optimus esset. Ad diaetam quod attinebat, cibos tenaces, sale conditos, potus spirituosos et exaestuantes vitare debuit, coffeam vero et cereuisiam sine vlllo incommodo potauit.

Potuissem quoque tineae capitis a causa venerea ortae, omnibus adhibitis remediis resistentis, mentionem facere, quae feliciter mercurio phosphorato persanata est. Quod reliquum est, hocce remedium in morbis venereis cutaneis plus, quam reliqua remedia antisiphilitica efficere videtur.

D. STARK.

Observatio III.

Iuuenis quidam viginti tres annos natus decimo post coitum cum impura femina die, dolorem vrentem et nonnullas pustulas versus frenulum in glande penis sensit. Die vero

secundo blennorrhagia venerea apparuit. Adiit chirurgum quendam, et ab eo auxilium petiit. Hic, adhibitis quibusdam clysmatibus, externe fomentationes ex lacte et mica panis albisimi, interne vero mercurium sublimatum corrosivum adhibuit. Cessavit quidem ex parte dolor, at cum paullo post aeger equo veheretur et tempestati maxime frigidae se obiceret, dolores non solum maiorem in modum aucti, sed et vlcuscula in penis glande maxime deteriora reddita sunt. Accessit tumor glandulae inguinalis sinistrae, dolore aegrotum vehementissime excrucians. Remediis maturantibus adhibitis, in suppurationem bubo transit, dysuria venerea vero, nec non chordasmus denuo aegrotum dolore maximo affecerunt. Nunc a me consilium aegrotus petiit. Inveni in sinistro latere vlcus longitudine duorum pollicum et quod excurrit, vulneris labia a chirurgo duabus vicibus scarificata eminuerunt, fundus vero nigricavit. Vluscule in penis glande, vt vulgo esse solent, se habuerunt. Purgavi vulnus sequente solutione mercurii phosphorati:

R̄. Mercurii phosphorat. 3℔.

solue in

Aqua plantaginis 3jv.

adde

Mellis rosarum 3j℔.

M. D.

Primis viis aqua laxativa Viennensi purgatis, interne mercurium phosphoratum sequenti modo exhibui.

R̄. Mercurii phosphor. gr. xxjv.

solue in

Aqua fontan. destillatae 3jv.

M. D. S. *Täglich 4 mal, jedesmal einen Eßlöffel voll zu nehmen.*

Diebus quatuor praeterlapsis, sex cochlearia quovis die aegrotus sumsit, et simul ptisana ex radice saponar. gramin. Althaeae, fl. Maluae etc. potus ordinarii loco usus est. Quo-
uis

uis die vulnus ante nominata solutione mercurii purgatum, lin-
teo carpto expletum, et emplastro diachylo simplici tectum est.
In labiis antea duris nunc maculae albae apparuerunt, quae
mox confluerunt et pus bonum reddiderunt. Vlcuscula in glan-
de penis eadem solutione quater et saepius purganda curavi.
Qua methodo per quatuor hebdomadas continuata, omnia ista
vlcuscula disparuerunt. Peius vero se glandulae inguinalis vul-
nus habuit. Labia quidem, vt dictum est, salutare pus fude-
rant, sed ex vulneris fundo sanies subuiridis tenuis exiit. Miscui
cum solutione mercuriali infusum Sabinae, et linteo carpto appli-
caui. Primis quidem diebus dolores haud exiguos id aegroto
procreauit, sed in dies suppuratio feliciter successit, et dolores
sunt mitigati, ita vt spe citius sanitati sit restitutus.

D. BRETSCHEIDER.

Observatio IV.

Femina viginti tres annos nata, viro sano et robusto, quem
odio habuit, nupsit, amicos vero veteres adhuc amans, a
quodam illorum post gaudia noctis fluore albo donata est. Ani-
cularum et empiricorum consiliis vsa, vlcusculis venereis in
labiis externis, herpete in mamma dextra adfecta est. Graui-
dam vero dum se sentiret, remedia nulla, excepto decocto
auenaceo, quo genitalia purgauit, adhibuit. Apparuerunt
vero post aliquot hebdomadas pustulae rubentes purpurae simi-
les. Nunc me aduocauit. Facies tumida erat, et in sinistra
mamma maculae subliuidae, genitalia vero paullo post eruptio-
nem exanthematis ita intumuerunt, vt nullo modo posset am-
bulare. Quinto grauiditatis mense se versari aegrota putauit.
Dubitavi quidem in initio, an interne mercurium statim adhi-
berem, re vero curatius deliberata, conclusi mercurium phospho-
ratum exhibere. Antea primas vias puluere rhei purgaui.
Quo facto, drachmam vnam mercurii phosphorati in $\mathfrak{z}\text{ij}$. aquae
fontanae solutam per cochlearia aegrotae propinaui, ita, vt
primis

primis diebus tria, postea vero quatuor cochlearia, et quouis die mensuram vnam ptisanæ, cuius antea mentio facta est, sumeret, externe genitalia aqua vegetominerali GOVLARDI lauaret. Remoto squalore, inflammatio et tumor ex parte cessarunt. Postea mercurium phosphoratum, ut in antecedente observatione, aquae vegeto-mineralis loco adhibui, et vaginam eadem solutione siphonis ope quater quouis die purgandam curavi. Mammam vero utramque solutione mercuriali sæpius lauaui. Hac methodo per mensem continuata, præter quoddam profluuium lymphaticum omnis acrimoniæ expers, sanitati restituta est. Remedia ad profluuium istud remouendum recusauit. Sponte cessauit. Puerum sanum peperit, in quo nulla prorsum morbi vestigia adhuc septimestri detegi possunt, corpore robusto et valetudine secunda gaudet. —

D. BRETSCHNEIDER.

Observatio V.

His præmissis, liceat meas qualescunque observationes subiicere. Foemina XXIII. annos nata, antegressis male curata blennorrhagia et vlcusculis exiguis in monte veneris et femoribus, maculis albis in faucibus orisque labiis affecta est, quæ sensim callosæ redditæ laticem male olentem fuderunt. Vomitu antegresso, fissuræ exiguae in labiis oris apparuerunt, et labia maximopere intumuerunt. Accessit nunc febris. Potionibus mucilaginosi adhibitis, nec non quibusdam clysmatibus, cessarunt molimina febrilia. Exhibui nunc mercurium phosphoratum methodo ante dicta interne, externe vero collutoria ex scrupulo vno mercurii phosphorati in vnciis quatuor aquae fontanæ soluti, cui aliquid mucilaginis seminum cydoniorum addidi, applicanda ter quater aut pluries die curavi. Per dies octo neque melius, neque peius aegrotata se habuit. Augendam esse dosin putavi, collutorium igitur septem vicibus die et solutionis marcurialis quatuor cochlearia exhiberi mandavi. Quo facto,

spe

spe citius omnia symptomata meliora reddita sunt, ita, vt tertia hebdomade integrae valetudini aegrotata sit restituta. Me in scio, sex cochlearia quouis die, et quidem duo vna vice, sumsit. Diarrhoeam inde ortam cortice angusturae sedauit, dum potiones mucilaginosae nihil plane efficere videbantur.

Observatio VI.

Virgo octodecim annos nata, per integrum annum de dolore in scapula sinistra quæsta est. Doloris vehementia interdum ita aucta est, vt muscoli faciei spastice contraherentur, angulus oris sinister versus aurem sinistram saepius duceretur. Externe nihil ruboris, nihil tumoris detegi potuit. Lenem digiti inpressionem in scapula sine notabili doloris augmento sustinere potuit. Catameniorum fluxus parvus quidem, sed iusto tempore reuertens obseruatur. Macilentus praeterea corporis habitus erat, et id a prima iuuentute sic fuisse mater narravit. Vrina erat tenuis et pallida, nihilque crassi sedimenti, neque extra, neque intra paroxysmum monstravit. Per integrum annum fetacea et immensam medicamentorum resoluentium farraginem adhibuit. Fuit vero eadem valetudinis ratio, quae in initio. Post stillicidium vero a medico adhibitum, dolores maximopere aucti dextram mammam occuparunt, et quidem, sicut in scapula, sine tumore et rubore vlllo. Quo facto, nulla remedia amplius adhibere voluit, et miseram per tres hebdomadas vitam egit. —

Matrem rogavi, vt vnicum saltem remedium adhiberet, quod demum mihi concessit. Mercurius dulcis et mercurius sublimatus corrosiuus sine fructu adhibiti externe et interne fuerant. Purgavi ergo primas vias, et exhibui quatuor cochlearia quouis die eiusdem solutionis mercurii phosphorati, cuius in obseruatione secunda ILLVSTRIS STARK mentionem fecit, et

cum eadem partes affectas lauandas saepius die curauit. Nauseam primis diebus solutionis usu percepit aegrotans, haec vero post diluentis et mucilaginosae ptisanæ usum cessauit. Laeta virgo post XII. dies doloris diminutionem mihi narrauit, at de malo urinae frequentioris odore, quae allio similem odorem spiraret, quæsta est. Color urinae pallidus, sedimentum vero copiosum, crassum et ex cinereo albidum, odorem maximopere nauseosum, hircinum ferme præbuit. Sic sensim sensimque dolores decreuerunt; Cum vero diarrhoea ex crebriori mercurii usu oriretur, rursus aucti sunt. Qua sedata, rursus bene se habuit. Iam, dum haec scribo, excepta debilitate quadam in brachio sinistro, optime valet, et officiis suis domesticis laeta fungitur. — Num haec affectio venerea fuerit, nec ne, certissime dicere non possum. De matre quidem non optima fama erat, de filia nihil comperi. Epicrisin huius morbi viris eruditis lubens relinquo. —

Restant quidem plures de mercurii huius egregi usu observationes, sed temporis angustia breuesque instituti limites finem imponere operi iubent.

T H E S E S.

- I. *Non solum renum officio, sed etiam alia via urinae secretionem a natura perfici probabile videtur.*
 - II. *Experimenta probant, miasma venereum non acidae indolis esse posse.*
 - III. *Iniectiones in primo et secundo gonorrhoeae virulentae stadio instituendae sunt.*
 - IV. *Febris maligna non format speciem propriam, sed potius attributum plurium februm est.*
 - V. *Apoplexiae diuisio in serosam et sanguineam est absurda.*
 - VI. *Bubo venereus resolutione est sanandus.*
 - VII. *In excrescentiis venereis internus mercurii usus necessarius est.*
-

T H E S I S

- I. Non solum ratione, sed etiam sensu et intuitu.
- II. Experimentum per se, non est certum, sed solum in se.
- III. Intuitus in parte et sensu generalis.
- IV. Ratio non solum per se, sed etiam in se.
- V. Ratio non solum per se, sed etiam in se.
- VI. Ratio non solum per se, sed etiam in se.
- VII. In experimentis sensus interioris.

ORDINIS MEDICI
IN
UNIVERSITATE LITTERARVM IENENSI

H. T.

DECANVS

D. CHRISTIAN. GOTTFRID.
GRVNER

SOLEMNIA INAUGVRALIA

NOBILISSIMI AC DOCTISSIMI

MEDICINAE VTRIVSQVE CANDIDATI

NICOLAI BERNARDI HEROLD

REVALIENSIS

A. D. IV. APRILIS MDCCCLXXXIII.

HABENDA INDICIT

Praemittitur

*Facultatis medicae Marburgensis de conuulsione
cereali responsum*

IV.

IENAE,
LITERIS FIEDLERIANIS.

ORDINIS MEDICI

ACADEMIAE LITTERARVM FENNICA

DECANVS

D. CHRISTIAN GOTTFRED

GRYNER

COLLEGIUM ACADEMICVM

NOBILISSIMI AC DOCTISSIMI

MEDICINAE PRAECEPTOR CANDIDATVS

NICOLAUS BERNHARD HEROLD

PRAELECTOR

ACADEMIAE LITTERARVM FENNICA

ORDINIS MEDICI

PRAELECTOR

Facultatis medicinae Praeceptor et Candidatus

Academici Praeceptor

IV

HELSINGFORS

LITTERARVM FENNICA

Nach dem auch solche giftige materien *einen Ort am Leibe* inhaben, darnach verhelte sich auch solch ziehen, vnd so sie *im Haupt vnd Hirn* jren sitz hat, wie offtmals geschicht, dieweil sie da dajßen schnell die spinalem medullam vnnnd vrsprunge der Nerven berüren kan, so zeucht es schnell vñ auff ein mal den gantzen Leib mit allē gliedern. Sitzet sie aber *in Händen, oder Füßen, auf einer seiten allein*, oder auff beyden zugleich, oder sonsten *in einem glied des Leibs*, so fenget sie daselbsten solch kriblen vnd ziehen an, da sie sitzet, vnd treibet oder continuiret solches fort, bis es entweder die materi verzehret, oder bis es dieselbige in den gantzen Leib fortgetrieben, vñ desselbigen glieder alle in solchen affect mit einbracht.

Bey diesem strecken vnnnd ziehen ist *ein grausamer unleidlicher schmerz* *), welcher die Krancken deromassen martert vnnnd quelet, daß sie elendiglich vnd laut ruffen vñ schreyen, daß man vor jamer nicht wol vmb sie sein kan, vnnnd solch jamerlich geschrey in Dörffern wol vber das 8. oder 10. Hauß, oder im Felde gar weit hören muß, ruffen vñ begeren gemeynlich, daß man die zusammen gezogene glieder aufsdehnen vnnnd strecken, oder aber die gespannete vnd verstarrete glieder wider krüm-

A 2

men

*) Dolorem etiam omnes nominant et describunt vehementissimum, ab reductis membris paulum remittentem, sed tempore, loco et vehementia mutabilem,

men wölle. Dann so solches geschicht, duncket sie, der schmerz werde gelindert. Vnnd nach dem die vrsach die Nerven rühret, duncket die Krancken, das es ihnen so kalt, wie eis kalt Wasser, oder aber mit solcher hitz, als ob sie es brenne, den Leib vberlauffen. Wie daß auch deren viel zugleich *ein trefflich hitz *)* und Feber darneben ankempt.

Es kompt sie auch *solch ziehen offtmals so schnell **)* und *vnversehns* an, das etliche vber Tisch, Messer oder Löffel, so sie eben gefast gehabt, fallen lassen, vnnd zu boden gesuncken, etliche aber an Pflügen im Felde, oder auch im Holtz darnieder gefallen, da sie sich doch zuvor gar nicht vbel befunden, noch sich dessen vermuthet gehabt. Viele, wenn sie die schwacheit erst ankempt, *vomiren sehr hefftig*, meistlich *Wässerige schleim und zähe materien ***)*, klagen aber doch nicht vber wehetagen im Leibe.

Solche

*) Calor vagus et mere spasticus rarior (HERMANNI p. 11.) erat, hinc pulsus paruus, tardus, intermittens et praedebilis (TAVBE p. 100.), crebrior et aptior horror.

**) Ad amissum respondet maiorum experientiae WICHMANN et TAVBE (l. c. p. 108. seq. n. 7.)

**) Cardialgiam appellat WICHMANN (p. 7.) et HERMANNI (p. 11.), anxietatem praecordiorum et vomendi cupiditatem TAVBE (p. 100. et 106.), a vomitu humoris visceris malorum alleuationem,

Solche schwacheit, wann sie in gliedern anfanget, bleibet sie also ein zeitlang allein in den gliedern, vñ sichtet sonst das Hnupt nicht an, vnd dauert also 6. 8. oder 10. tage, vnd bey etlichen auch wol etliche Wochen, vñnd Monat. Wann aber in dessen den Kraucken nicht hülff geschihet, so greiffet es das Haupt auch an, vñnd kompt endlich zu, oder auff solch kriblen vñ ziehen die schwere Kranckheit oder Epilepsia *), mit sehr heftigem werffen, toben und schlagen, vñnd so bald sie solchs haben, fühlen sie allsdann oder vernemmen nichts mehr, wissen auch von nichts, so ihn in dessen begegnet; wie deren dann etliche ins fewr gefallen, vñnd elendiglich verbrennet, von welchem allen, wann sie wieder zu sich selbst kommen, sie doch gar uich gewußt, oder gefület.

Auff solchen paroxysmum *ligen* etliche 6. oder 8. stunde vnd lenger *für tod*, ohne einige regung, als in einem paroxismo apoplectico, daß man deren etliche hat begraben wöllen, auch begraben hette, waß sie die schwacheit nicht abends spät ankommen were, vnd man sie der nacht halben hette ohnbegraben ligen lassen, welche doch hernacher sich wider ermuntert, vñnd zu sich selbst kommen seind. Etliche bleiben gar *vnrichtig im*

A 3

Haupt

*) Epilepsiam maxime vidit in infantibus verminosis WICHMANN p. 16. in adultis rarius ac demum post ceteros motus conuulsuos TAVBE p. 121. seq. semper iudicatam abactis vermibus vel papulis in cute efflorentibus.

Haupt *), erzeugen sich aber doch mit vnderſcheidlichẽ af-
fecten, dan diejenige, ſo pituitosa cerebri diſpoſitione
behaſſet, werden gar in einem tieffen ſchlaff 1. 2. oder 3.
tage liegendt behalten, Oder werden ſaſt amentes vnd
wahnwitzig **), daſs ſie ihre diſcretion gar verlieren, vnn̄d
die Speiſen, ſo ſie aufs hunger fordern, in koth ſtrewen
vnd werffen, laſſen allen vberfluſs vñ vnſat des Leibes,
ohn einige ſchew oder ſcham in die Stuben vnn̄d Gemach,
dariñ ſie ſind, von ſich gehen, vnd legen ihre Kleider,
oder was ſie kriegen, dariñ, vnd ſolchs bey einem je
heftiger als beim andern, nach dem die frigida cerebri
intemperies, oder frigidi ac pituitosi humoris copia
groß oder klein bey jnen, oder von giftigem dampff al-
teriret iſt, vnd dieſe wahnwitz wehret auch bißweilen
3. oder 4. tage, bißweilen aber ſehr lang.

Seind ſie aber Melancholici, vnn̄d haben dicke me-
lancholiſche dämpffe ins Haupt gefaſſet, ſo werden ſie
forchtſam, *erſchrecken* ſehr im ſchlaff vnd wachen, wöl-
len gern allein ſein, vnd wañ ſie können, ſo entlauffen
ſie nackend oder im Hembd ins Feldt, in Wäldẽ, Holtz,
oder oft auch ans Waſſer, vnd koñen von ſich ſelbſten
nicht wider, ſondern, damit ſie nicht erfrieren, oder ins
Waſſer

*) Haec mentis vitia etiam memorant WICHMANN p. 20. TAVBE
p. 123. ſeq. HERMANNI p. 12. et HOFFMEYER p. 5. ab materia
ſuperante vel conſenſu neruorum et affectione communis ſen-
tiendi instrumenti oriunda.

Wasser kommen, muß man sie suchen; und mit sondern listen beschleichen vnnnd wider zu haufs bringen.

Welche aber bilioß, vnd scharff hitzig vnd verbrand geblüt vnnnd dergleichen dünste ins Haupt kriegen, die werden gantz vngedultig vnd *vol zorns*, schlagen vmb sich, bilden jnen etwan ein Person vor, so sie vor, so sie vor ein Tbier oder Teuffel ansehen, werden deren gar gehässig, fluchen vnnnd zürnen sehr vbel, wie dann etliche jhre Eltern oder Geschwister also zu wohn gefast, die gar nicht leiden können, sondern geschlagen, vnnnd verfolgt, bis sie jhnen entweichen müssen. Vnnnd seind viel mit solcher *unsinnigkeit* dermassen heftig behaftet gewesen, daß man sie binden müssen, ehe dann sie gestorben seind.

Was aber vnder denen vor solcher schwacheit wol geschaffen, vñ gut temperirt geblüt gehabl, die werden zwar auch irr im Haupt, jedoch nicht also vnfreundlich, sondern *lachen* *) vnnnd phantasiren mit leidlichen vnd dergleichen reden vnd geberden.

Vnd ob wol solche wahnwitz gemeinlich alle Kranken, nach der Epilepsia oder schweren not ankompt, jedoch, so werden deren auch etlich wenige also jrr, ehe dan

*) Talem casum etiam narrat HOFFMEYER p. 5, ex sympathiae lege quam maxime explicandum.

daß sie Epileptici, oder mit solcher schweren noth be-
haffet.

Diese *vnrichtigkeit im Haupt*, wehret vnd *dauert* bey et-
lichen 3. 4. oder *mehr tage*, bey etlichen aber *sehr lange*.
Wann sie aber schon vom paroxismo erlediget vnd wider
zu sich selber kommen, so gehen vnd seynd sie, als wann
sie truncken weren, heben die Schenckel hoch auff, vnnnd
setzen sie thöricht zum gang, vnnnd wissen nicht, was sie
in wehrender vnrichtigkeit gethan haben, klagen aber
doch gar vber keine schmertzen oder wehtagen, so sie im
Haupt haben, oder gehabt. Nichts destoweniger aber
weicht solche vnrichtigkeit selten ohne gestanck, oder
schaden, sondern *läffet* bisweilen *ein ohren sausen* *hindersich*,
vnd machet sie gar *harthörig*, bisweilen *verdunckelt* es jnen
das gesicht, bisweilen werden sie *zugleich vbelhörend vnd vbel-*
sehend, Den mehrertheil auch verderbt dis werck so gar,
daß sie keines glieds mehr mechtig seynd, sondern wer-
den gantz contract, vnd man muß sie speisen vnd äßen,
wie die junge Kinder.

Wann der paroxismus fürüber ist, so kriegen sie
fast alle miteinander einen solchen *greulichen hunger*, auch
hitzige gelüsten, zu mancherley vnderscheidlichen Speisen,
daß sie nit wol zuersättigē seynd, vnd so man jhnen
gnug gibt, essen sie ein vngläubliche Speis, vnnnd klagen
doch gar nicht, daß solche Speis jhnen im geringsten
wehe thue, oder beschwerlich seye.

Wann

Wann auch die schwacheit ein weil gedauert, so kriegen sie fast alle hefftige *Bauchflüsse* *), vnnnd diese Bauchflüsse wehren so lange, als die schwacheit dauert, vnnnd je weniger sie zuleben oder zuessen haben, je hefftiger ist der Bauchfluß, im Anfang aber haben sie den Bauchfluß nicht bald.

In gleichem auch so *schwellen* **) mit zeit der wehrenden schwacheit, fast bey allen *die Hände und Füße*, vnd laufen etwas auff, vnd viele vnder jhnen kriegen *an den Fingern der Hände und Füße grosse Wasserblasen* ***) vnnnd wann sie die auffstechen, so laufft viel wassers lange durch die Finger heraufs, davon aber doch der morbus nicht vergehet. Von schwitzen aber vernijßt man sonders nicht bey jhnen, wie-

*) *Talia ventris profluvia*, sed fere symptomatica incidisse proditum reliquit HERMANNI p. 18. sub initio tantum salubria scribit TAVBE p. 156. crebrior erat transitus in tabem ib. §. 19. p. 126.

**) Neque hoc oedema manuum et pedum, imo ipsam anasarcam ignorant inter recentiores medicos WICHMANN p. 21. et TAVBE §. 18. p. 125. certissimum cachexiae vel debilitatis ab distensione nervorum residuae signum.

***) Vesicas saniofas semel observauit WICHMANN §. 4. p. 24. saepius TAVBE p. 129. ad digitos, raro ad genua et suras, saniem flauam et fetidam plorantes, rodentes, serpentes, tardius sanescentes, nunquam criticas, rarissime omnium elephantiasin, minime scabiem, at vero gangraenam siccam TISSOT l. c. cadauera nigra et teterrimum odorem spirantia TAVBE l. cit. p. 6.

wiewol auch die wenigsten so bis noch schwach seynd so viel Kleider haben, damit sie sich des frostes erwehren, der an vnd decken zugesichweigen, damit sie den schweiss fördern möchten.

Von Prognosticis.

Das III. Capitel.

Dieweil bis anhero die arme Leuth, vneracht sie die empiricos an allen orten ersucht, so gar kein hülff oder rath dargegen bekommen, So seynd die Leuthe in solchen wahn vnd persuation gerathen, das sie ins gemein davor halten, das, wer solche schwacheit ein mahl kriege, derselbig deren nimmermehr wider gantz erlediget werde, sondern die tage seines lebens sich damit martern müsse, bis sie ihn gar verderbet, vnd endlich zum tode abgefertigt, welcher wahn dann durch die tägliche exempel so viel mehr vnder jnen ist bestercket worden.

Dann alle die, bey welchen *die schwere not* ist darzu *geschlagen* *), haben dabevor die tage ihres lebens von derselbigen etwas behalten, vnd je vber kurtz damit wider angegriffen worden.

*) Haec quidem ex mutua conuulsionum et epilepsiae natura reliquaue propensione partium ad eandem affectionem redintegrandam. superaccedente caussa occasionali, facile colligitur.

Sed de his fatis. Redeundum est ad id, quod mun-
 ris ratio postulat, vt producamus optimum Candidatum
 ex scholastico puluere in publicum, e subsellis in cathe-
 dram. Qui donec apud nos commoratus est studiorum
 caussa, ita vixit, vt multis exemplo esse posset, ea fuit
 modestia morumque moderatione, vt integer vitae scele-
 risque purus esse videretur, eam adhibuit diligentiam in
 addiscenda medicina, vt eius eum nunquam poeni-
 teret. Audiamus ipsum vitae suae cursum descri-
 bentem!

*Ego NICOLAUS BERNARDVS HEROLD, natus sum Reualiae anno
 huius saeculi sexagesimo octauo calendis Maii. Patrem veneror
 IACOBVM MARTINVM, in Gymnasio Reualienfi olim Professore,
 nunc inter coelites triumphantem, matrem vero ANNAM ELISABE-
 THAM e familia NOTHBECKIANA. Optimi parentes omnem adhibue-
 runt curam, vt in primis religionis lineis rite instruerer. Patre vero
 Petropolin vocato, ubi ad eadem S. PETRI vices verbi diuini ministri
 subiit, paedagogium Petropolitanum, quod a S. PETRO nomen gerit,
 frequentari coepi, ibidemque in lingua Rossica, Gallica, Histo-
 ria et Geographia sedulo instructus fui. Praecipue hic Professo-
 rum, BOEBER et BAVSII, industriam in me collocatam laudare de-
 beo. Anno huius saeculi octogesimo tertio Reualiam me contuli, et*

in Gynnasio, quod ibidem floret, a viris celeberrimis, WEHRMANN, HOERSCHELMANN, GEHE et REUTLINGER, in Graecis, Latinis, Mathematicis et Historicis sedulo instructus sum. Anno octogesimo septimo Berolinum profectus sum, ibique Virum PERILLVSTREM MAYER in botanicis et physiologicis, materia medica, pathologica et physia habui dexterrinum praeceptorem. Tottantaque sunt huius viri PERILLVSTRIS in me collocata beneficia, ut et eorundem memoria, et eius benignitas nunquam ex animo possit excidere. EXCELL. WALTHER anatomicen, artem obstetriciam et physiologiam me docuit, et sub eius auspiciis cadauera humana dissectui. In pathologicis, nec non osteologicis EXCELL. KNAPE me instruxit, EXCELL. MÜRSINNA, regis Borussorum chirurgus primarius, chirurgiam manualement et artem obstetriciam me docuit, et sub eius auspiciis quoque in operationibus chirurgicis ex cadauerum sectione, nec non in praxi obstetricia me exercui. Virum PERILL. FRITZ morbos venereos explicantem audiui. EXPER. D. HERMBSTAEDT, Fautor et Patronus summo opere colendus, in Pharmacia et Chemia praeceptor mihi fuit.

Anno huius saeculi octogesimo nono Ienam me contuli, et ibidem ab ILLVSTRI et EXCELLENTISSIMO NICOLAI, tunc temporis fascis academiae tenente, in numerum civium academicorum sum receptus. In Logicis ILL. VLRICH, in mathematicis vero Generos.

ros. de GERSTENBERG usus sum praeceptoribus. Pathologiam generalem et specialem, item medicinam forensam ILL. NICOLAI me docuit. Pathologiae, therapeuticae generalis et specialis, nec non Semiotices et CELSI explicationem PERILL. GRVNERO debeo. ILL. LODER in anatomia et utraque chirurgia me erudiuit. ILL. STARCK artem obstetriciam me docuit, et sub eius auspiciis collegio clinico medico-chirurgico ducali aegrotorum lectos per integrum et dimidium annum interfui. EXPER. BRETSCHNEIDER materiam medicam, artem formulas medicinales conscribendi, historiam et curationem morborum venereorum mihi explicavit, nec non exercitationes examinatorias mecum habuit. Omnibus hisce praeceptoribus et fautoribus maximas, quas possum, ago habeoque gratias.

Nuper fecit, quod candidatorum esse maiores nostri voluerunt. Decurso stadio, examen rite dextreque subiit, collegio nostro abunde satisfecit, et dignus prae ceteris visus est, cui via ad cathedram pateret, neque deessent amplius, quos medicina dat, honores. His consequendis dictus est dies iv. Aprilis. Iubemur more veteri VESTRAM praesentiam et frequentiam omni, qua decet, observantia rogare, PRORECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE, S. R. I. COMITES ILLUSTRISSIMI, PATRES CONSCRIPTI, PROFESSORES EXCELLENTISSIMI, DOCTORES EXPERIENTISSIMI,

SIMI, GENEROSISSIMI et NOBILISSIMI COMMILITONES, et
 si qui ritus illos, quatenus perantiqui sunt, nec abhor-
 rent, nec spernunt. Hoc enim honoris documentum CL,
 CANDIDATVM maximi facturum speramus atque confidi-
 mus. P. P. Sub Sigillo Facultatis medicae a. d. II. Aprilis
MDCCCLXXXIII.

